

ימי הספירה תשע"ט - שמאי מול הלל: קפדנות או אמון?

1. **הקדמת המדרש שמואל למסכת אבות:** ראוי ליתן טעם למה שנהגו לקרות מסכתא זו בין פסח לעצרת? ומצאתי כתוב ... לפי שמכאן מתחיל הזמן להתחמם ומתעוררות התאוות הגופניות ויצר הרע מתחיל להתגבר, ומסכתא זו מלאה תוכחות ומעוררת האדם לרדוף אחר כל מדה טובה ... ועוד מצאתי כתוב לפי שבעצרת ניתנה התורה והלומד תורה צריך לדעת דרך לימודה ואיך יתנהג אחר לימודה. (והוא כעניין 'דרך ארץ קדמה לתורה', ביאורים לפרקי אבות עמוד 1, הרבי מליובאוויטש).

2. **אבות א, טז:** שמאי אומר, עשה תורתך קבע, אמור מעט ועשה הרבה, והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות - **פירוש הרמב"ם:** שיישא וייתן עם הבריות בנחת ובדברים ערבים ורצויים.

שבת לא, א: מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי ואמר לו תורה שבכתב אני מאמינך ושבעל פה אני מאמינך, גיירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב. גער בו שמאי והוציאו בנזיפה. בא לפני הלל – גייר אותו. ביום הראשון הראה לו צורת אותיות ולימדו א-ב-ג-ד. למחר הפך לו סדר האותיות [שהאות הראשונה היא ב' והשנייה א']. והרי אתמול לא אמרת ככה? אמר הלל, עלי אתה סומך? תסמוך גם על מה שאמרתי שהתורה שבעל פה היא אמת. שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי וא"ל גיירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו (מקל שהוא אמת אורך ומודדים בו אורך הבנין, שהיו קוצצין עם האומנין כך וכך אמות בכך וכך דמים, רש"י). בא לפני הלל - גייר אותו, אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואידך פירושה הוא זיל גמור. שוב מעשה בנכרי שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר 'ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד' ... אמר אותו נכרי אלך ואתגייר בשביל ששימוני כהן גדול. בא לפני שמאי ... דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל – גייריה. אמר לו הלל לך למוד טכסיסי מלכות [הלכות כהן גדול]. הלך וקרא וכיון שהגיע ל'והזר הקרב יומת', אמר ... גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה [שיומת]... לימים נזדווגו שלשתן למקום אחד, אמרו: **קפדנותו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם ענותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה.**

3. **סמא דחיי דרוש ח:** הוא תמוה: האי גברה רבה שבא לחסות תחת כנפי השכינה ולהתגייר, מה ראה לשטות כזה לבקש ללמוד כל התורה על רגל אחת? גם מה שענה הלל 'ואידך זיל גמור', אם כן עדיין לא התקיים התנאי ללמוד כל התורה על רגל אחת? רצה לומר שיוכל לקיים כל התורה בפעם אחת, שלא יצטרך לסבול צער גלגול. על זה ענה הלל: א. 'ואהבת לרעך כמוך' וכיון שיהיה אהבה בינו ובין כל ישראל, הרי חזי לאצטרופי ונחשב כגוף אחד בקיום המצוות. ב. עוד תקנה – 'ואידך, זיל גמור': על ידי עסק התורה תוכל לקיים כל תרי"ג מצוות [שכל העוסק בתורה עולה כאילו הקריב עולה].

4. **ליקוטי שיחות יז/114 הערה 37:** יש לבאר במאמר שמאי 'הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות' אף שמצינו שהנהגתו היתה באופן הפכי בהנכרים שבאו להתגייר? והרי במאמרו 'האדם' בה"א כולל גם בני נח? אלא שאחר שאמר הלל (אבות שם משנה יב) הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום כו' פעל גם על שמאי שהיה מבחינת הגבורות שגם הוא יאמר 'והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות'. **שם בשולי הגיליון:** ועפ"ז יובן מה שהקדים באבות שם דברי הלל לשמאי, דלא כמו בכל מקום 'דחשיב שמאי לפני הלל' (חגיגה טז, א תוספות ד"ה שנים) כי דברי שמאי הם לאחרי ומצד דברי הלל.

עיתון כפר חב"ד 1662: על פי כתבה, נראה שלעת עתה אין ביכולתם לעשות לשינוי המצב בנוגע לבתה תחי', כי אם להתנהג באופן כזה שתרגיש הבת שביתם תמיד פתוח לפניה, ועוד ועיקר – שמוכנים לעזור לה באופן המתאים באם יש לה בעיות.

מכתב מהרבי מליובאוויטש חנוכה תשכ"א: ברצוני להוסיף נקודה אחת נוספת המופיעה בהדגשה גם בכתבי החסידות, והיא שבעת שמוכחים ילדים, על ההורה או המורה להיזהר שלא לעורר בילד תחושה של חוסר אונים או ייאוש חלילה; במילים אחרות, אסור שהילד יקבל רושם כאילו הוא עצמו אינו ראוי וכי הכול אבוד וכו' ולפיכך הוא יכול להמשיך לעשות ככל העולה על רוחו. להיפך, יש לעודד את ההרגשה של הילד שהוא מסוגל להתגבר על הקשיים העומדים בפניו בעזרת כוח רצון ונחישות.